

Павленко Жанна Олександрівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри філософії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: pavlenko@nlu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-6408-4299

Кликов Олександр Ігорович, аспірант кафедри філософії, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків, Україна
e-mail: o.i.klykov@nlu.edu.ua
ORCID ID: 0009-0005-1366-2374

ЛОГІЧНИЙ СТИЛЬ АНАЛІЗУ ТЕКСТОВОЇ ТА ІНШОЇ ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ РОЗВ'ЯЗАННЯ ТЕСТІВ НА ЗАГАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

У статті обґрунтовано ефективність використання логічної методології для розв'язання тестових завдань в умовах дефіциту часу. Для цього здійснено загальну класифікацію тестових завдань, виділено наочні та інші методи їх розв'язання, узагальнено методіку розв'язання на основі кодування наявної інформації, аналізу й зіставлення логічних конструкцій для виявлення суперечності, порушення повноти й цілісності тощо.

Ключові слова: *тест на загальні компетентності, тест загальних навчальних правничих компетентностей, логічна методологія, навчальні дисципліни логічного циклу, практична логіка.*

Постановка проблеми. Розвиток логічного мислення дозволяє закласти фундамент для розуміння основ більшості наук. Така база є необхідною для того, щоб адаптуватися до реалій сучасного техногенного суспільства. Способи побудови міркувань і їх використання, які були стабільними протягом тривалого періоду, під впливом подій технологічного періоду останніх років викликають особливий інтерес. Здатність і вміння аналізувати великі масиви різної інформації й займатися її творчою переробкою в умовах дефіциту часу стають можливими шляхом встановлення логічної структури великого різноманіття фрагментів інформації та її джерел.

У 2015 р. в Україні було розпочато масштабне тестування з метою оцінки рівня інтелектуального розвитку (логічне, абстрактне, вербальне мислення),

психологічної готовності, швидкості мислення, комунікабельності та інших професійних якостей при відборі кандидатів на державну службу. Таке тестування в Україні отримало назву «тестування загальних здібностей та навичок». З 2017 р. в освіті обов'язковим стало складання тесту загальних навчальних правничих компетентностей (далі ТЗНПК) при вступі на навчання на здобуття ступеня магістра за спеціальністю 081 «Право». З 2022 р. тестування загальних навчальних компетентностей (далі ТЗНК) стало обов'язковим також для вступників на магістерський рівень освіти за спеціальностями: «Соціальні та поведінкові науки», «Журналістика», «Управління та адміністрування», «Публічне управління та адміністрування», «Міжнародні відносини».

ТЗНК призначено для диференціації учасників за рівнями сформованості в них загальних навчальних компетентностей і дозволяє встановити не лише здатність до вирішення певних завдань, а й визначити здатність це робити в умовах обмеженого часу. ТЗНК станом на травень 2024 р. охоплює 33 завдання, його структура складається з двох компонентів: вербально-комунікативного (містить 18 завдань) і логіко-аналітичного (містить 15 завдань). На виконання тесту відводять 75 хвилин. Тест містить завдання двох форм: 10 завдань на заповнення пропусків у мікротекстах; 23 завдання з вибором однієї правильної відповіді. Завдання укладають відповідно до програми тесту загальних навчальних компетентностей, яка затверджена наказом Міністерства освіти і науки України № 158 від 11 лютого 2022 р.

Завдання вербально-комунікативного компонента передбачають тестування здібностей особи до пошуку, сприйняття, аналізу, інтерпретації й оцінки різноманітної інформації, представлені в текстовій формі; структуровано й аргументовано висловлювати свої думки, покращувати написане з метою досягнення комунікативної мети; здійснювати конструктивну взаємодію на основі законів, принципів, максим, правил, стратегій і тактик комунікації. Завдання логіко-аналітичного компонента передбачають тестування здібностей аналізувати інформацію, критично оцінювати її обґрунтування, оцінювати факти, які посилюють або послаблюють аргументацію; застосовувати різні форми мислення для побудови абстрактних моделей реальних проблем з метою їх дослідження й розв'язання; аналізувати, представляти дані в символічній, табличній, графічній тощо формах, а також перетворювати дані з однієї форми в іншу [1].

При оцінюванні рівня вербального мислення особи, яка складає тести на загальні компетентності, перевіряються здібності, які є необхідними як для академічних занять, так і для виконання завдань у професійній сфері, зокрема здатності до розуміння й аналізу складних текстів, до точного й системного

мислення, до аналізу структури міркувань, виділення ключових понять, встановлення їх змісту й обсягу та співвідношень з іншими поняттями в тексті, який аналізується тощо. Вербально-комунікативний компонент тесту часто викликає складнощі у тих, хто складає це випробування. Вони пов'язані як із громіздкістю й плутаністю речень, незрозумілістю й плутаниною слів, великими обсягами текстів, так і з дефіцитом часу на аналіз альтернативних відповідей.

Правила логіки можуть бути використані при розв'язанні всіх типів завдань на вербальне мислення. Треба зазначити принципове непогодження з думкою деяких фахівців стосовно того, що для виконання тестів «не потрібне володіння вузькопредметними знаннями: достатніми є базові знання з математики, природничо-наукових і соціально-гуманітарних дисциплін, а також розуміння основних понять відповідних галузей в обсягах, які необхідні кожній освіченій особистості для активного життя в сучасному соціумі як мислячому й відповідальному громадянину» [1], оскільки для розв'язання цих тестів необхідним (хоча й недостатнім) є знання основних форм, законів, правил і методів науки логіки. Враховуючи те, що тестування відбувається в стресових умовах дефіциту часу, для вдалого складання цих тестів потрібно вміння застосовувати на практиці знання методів науки логіки стосовно аналізу текстової й інших форм подання інформації.

Оволодінню логічною методологією і методикою розв'язання тестових завдань потрібно навчатися. Як показала практика проведення подібних тестувань, українське суспільство в умовах воєнного стану виявилось недостатньо готовим до подібного роду випробувань, рівень складності тестових завдань і прохідний пороговий бал у 2022–2023 рр. були знижені. Але це не означає, що рівень складності завдань буде низьким і в подальшому, оскільки до 2022 р. рівень складності завдань як академічних, так і професійних тестів, навпаки, поступово підвищувався. Тому у зв'язку з загальнообов'язковістю такого тестування для студентів гуманітарних спеціальностей і кандидатів на посади державної служби необхідне адаптування викладання дисциплін логічного циклу до завдань, які постали в суспільстві.

Для скорочення, означення контурів нової парадигми викладання дисциплін логічного циклу можна використовувати умовний термін «практична логіка», під яким розуміється цілеспрямоване використання логічного знання для аналізу й розв'язання значущих для людини проблем – розумових, поведінкових, комунікативних. Основне припущення практичної логіки полягає в тому, що людина є не лише мислячою, а також комунікативною і дійовою. Завдяки такій спрямованості практичної логіки, яка перебуває в тісному взаємозв'язку з усіма гуманітарними дисциплінами, для створення універ-

сальних ефективних моделей доцільно використовувати, окрім власне логічних методів, також і математичні, зокрема мови теорії ймовірностей, теорії груп, теорії графів тощо. Досвід використання аналізу інформації за допомогою логічного подання демонструє, що деякі конструкції мають переваги перед іншими.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням розроблення концепції, програми і специфікації тестів на загальні компетентності та вивчення зарубіжного досвіду і доцільності його впровадження в освіту й професійну діяльність було присвячено низку праць українських науковців, зокрема Т. Вакуленко [2], О. Ляшенко [3; 4], С. Ракова [5; 6], Л. Рябовол [7], В. Терещенко [5; 6] та ін. Дослідженню логічного знання як методологічного інструментарію для розв'язання тестів на загальні компетентності присвячено праці С. Качурової [8], І. Матюшиної [9], Ж. Павленко [10; 11], О. Тягла [12], О. Щербини [13], О. Юркевич [11; 14; 15] та ін.

Формулювання цілей. Метою дослідження є логіко-методологічний аспект аналізу тестів на загальні компетентності, а саме використання логічних конструкцій для з'ясування питань, які альтернативи доступні при логічному поданні текстової та іншої інформації, як подані основні змістовні блоки і їх взаємозв'язки (варіанти взаємозв'язків), яким чином треба використовувати логічне подання, яку методика доцільно застосувати при вирішенні певних завдань, для того щоб навчити використанню логічного стилю аналізу текстової та іншої інформації в умовах дефіциту часу, не заглиблюючись у теоретико-доказові тонкощі, а також класифікація тестових завдань.

Виклад основного матеріалу. Логіки досліджують умови, за яких з тих чи інших засновків люди роблять ті чи інші висновки. Використання символічних методів у логіці виявило, що вона вивчає не природні процеси, не мислення як процес психічної діяльності, а правила, норми переходу від одних суджень до інших, що забезпечують при істинності вихідних суджень (засновків) істинність отриманого судження (висновку). Логіка ґрунтується на об'єктивних відношеннях, що складаються між результатами абстрагуючої пізнавальної діяльності людей. Поза мовою ці відношення не існують, лише в мові вони отримують своє вираження. Якщо розглядати співвідношення ремесла, мистецтва й науки з боку мови, яка використовується, то відмінність науки полягає в тому, що вона не зупиняється на стадіях відчуття, сприйняття й уявлення, як ремесло або мистецтво, а потребує розвитку понять і термінів.

Наука відрізняється від ремесла співвідношенням формального знання, яке зафіксовано в письмових документах, і неформального знання, яке або не може бути передано, оскільки воно індивідуально накопичене майстрами,

до нього практично немає доступу, тому що його носії не можуть пояснити те, як вони виконують свою роботу; або якщо і може бути передане, але передається безпосередньо від вчителя до учня лиш у процесі тривалої спільної роботи за принципом: «роби, як я!». Неформальне знання характеризується ознакою неявиності. Формальне знання передається в рамках традиційної педагогічної процедури, за підручниками, що містять виклад наукових теорій, «класичні» зразки вирішення для цієї парадигми задач і специфічний знаково-символьний апарат. Верхівка формального знання – формалізовані знання. Під формалізацією розуміють запис знань обраною мовою подання знань. Іншими словами, це формалізована інформація, на яку посилаються або яку використовують у процесі висновлення. Формальне знання не виключає наявності в ньому неявного знання, яке є складноформалізованим.

Під терміном «логічний стиль аналізу текстової інформації» будемо розуміти цілеспрямоване використання логічного знання для розв'язування значущих для людини проблем – розумових, поведінкових, комунікативних. Іншими словами, у цьому контексті його можна позначити як практичну логіку. Одразу зазначимо, що цей термін не розглядається як спеціальний розділ науки логіки. Як об'єкт практичної логіки розглядається універсум існування людини, тобто все те, що пов'язано з її роздумами, волею і діями і сприймається нею відповідно до своїх потреб та інтересів, як «своє» або «не своє», «потрібне» або «непотрібне», «бажане» або «небажане» тощо. Синтетичний характер практичної логіки пов'язано як з об'єктом, так і з методами, що використовуються для дослідження об'єкта.

Дослідження універсуму існування людини, законів його формування і трансформацій складає специфічний предмет практичної логіки, оскільки відомо, що поведінка людини становить функцію зміни універсуму її існування. Основне припущення практичної логіки полягає в тому, що людина є не лише мислячою, а також комунікативною і дійовою. Завдяки такій спрямованості практичної логіки, яка виходить за рамки формального знання, перебуває в тісному взаємозв'язку з усіма гуманітарними дисциплінами, для створення універсальних ефективних моделей доцільно використовувати окрім власне логічних методів, також і математичні, зокрема мови теорії ймовірностей, теорії груп, теорії графів тощо. Практична логіка є логікою за предметом, синтетичною за методом.

Практична логіка має багато спільного з теорією аргументації стосовно об'єкта, предмета, методів, цілей, історії розвитку цих галузей знань. Зокрема, можна провести аналогію між практичною логікою та теорією аргументації як між складними міждисциплінарними галузями знань, що своїм корінням сягають періоду античності. У теорії аргументації існує велика кількість кон-

цепцій, у рамках кожної з яких можна виділити ряд певних підходів, різноманітність яких пов'язано як з об'єктом аргументації, так і з методами, які використовуються для дослідження об'єкта [16, с. 56]. Практична логіка також, імовірно, не обмежиться одним підходом. Наприклад, для певного кола завдань, можливо, доцільно буде розглядати моделі практичної логіки аргументації. Це також доводить умовність терміну, який використовується для поставлених цілей.

Моделі практичної логіки створюються з урахуванням не лише того, що людина є мислячою, комунікативною і дійовою. Людина є головним елементом соціального, технічного й інформаційного прогресу. Знання про те, як людина буде думки, приймає рішення і діє в суспільстві, стають, без перебільшень, головною умовою її виживання. Людина стає головною темою наукового пізнання, і в такому сенсі практична логіка звертається до античних джерел розуміння логіки як специфічної діяльності суб'єкта, який пізнає, що спрямована на створення, трансформацію, корекцію і розшифровку смислів соціальних і природних явищ.

Практична логіка може запропонувати єдину техніку аналізу вихідної інформації на основі її кодування, яка дозволить розв'язати всі дедуктивні і недедуктивні завдання, що виникають у практичній діяльності. Кодування відрізняється від формалізації суджень, прийнятої в логіці, оскільки при кодуванні ми будемо використовувати як природну мову, так і символи мови логіки висловлювань, для того щоб максимально спростити і скоротити надання інформації. Також при кодуванні інформації будемо вважати будь-які судження складними. Тобто прості, загальні за кількістю судження кодуємо як імплікативні, а часткові за кількістю – як кон'юнктивні. Наприклад, судження «усі водолази бояться висоти» закодуємо таким чином: водолази \rightarrow бояться висоти; «хто не боїться висоти – не водолаз» закодуємо: \sim бояться висоти $\rightarrow \sim$ водолаз.

Використання кодування в моделях аналізу вихідної інформації спрямоване на розв'язання певного кола завдань, що постають перед фахівцями гуманітарних спеціальностей у професійній діяльності й мають допомогти, зокрема, тим, хто готується до тестування загальної компетентності, швидко оволодіти навичками і вміннями (техніками) розв'язання завдань, наочними (графічними) методами аналізу інформації, деякими методами теорії ймовірностей, які є ефективними для досягнення мети. Використання кодування дозволяє, по-перше, заощадити час на пошук рішення і, по-друге, не пропустити деталі, які прямо впливають на результат, оскільки дозволяє не занурюватися в зміст думок, а використовує систему, яка дає можливість працювати лише з формою. Використання такої методики дозволяє шляхом кодування

інформації переводити зміст думки в стандартну форму і економити час на правильне розв'язання завдань.

Розгляньмо приклади використання кодування інформації для розв'язання завдань на висновлення з тестових зошитів ТЗНПК [17]. Навіть якщо особа, яка складає тести забула структуру і правила дедуктивних умовиводів, на основі кодування вона з легкістю впорається з подібними завданнями в стресових умовах.

1. Григорій Сковорода: ти не можеш віднайти жодного друга, не нашукавши разом з ним і двох-трьох ворогів. Яке з наведених нижче тверджень логічно випливає з твердження Григорія Сковороди?

А Не буває людини, у якої є друзі, а ворогів немає. **Б** Для того щоб віднайти хоча б одного друга, достатньо нашукати собі принаймні двох-трьох ворогів. **В** Чим більше в людини ворогів, тим більше в неї друзів. **Г** Чим більше в людини друзів, тим більше в неї ворогів. **Д** Не буває такої людини, у якої немає друзів, а вороги є.

Закодуємо дані: \sim ворогів \rightarrow \sim друзів, а також альтернативні відповіді: **А** друзі \rightarrow вороги (зовнішнє заперечення змінює знак у другій частині судження). **Б** вороги \rightarrow друзі. **В, Г** – судження про відношення. **Д** \sim друзів \rightarrow \sim ворогів. Серед відповідей потрібно знайти рівнозначне судження шляхом безпосереднього умовиводу (перетворення, обернення, протиставлення предикату). Якщо використовувати кодування, то пам'ятаємо, що рівнозначне до імплікативного судження буде таке, у якому виконано 2 зміни із 3 можливих: зміна знаків, зміна місць частин судження, додавання / прибирання слова «тільки». По коду очевидно, що логічно випливає з \sim ворогів \rightarrow \sim друзів судження у відповіді **А** друзі \rightarrow вороги, у якому в обох частинах судження поміняли знаки і місця.

2. Декан: кожен із наших студентів вивчає на вибір іноземні мови (одну або декілька): англійську, німецьку, японську, китайську. Деякі студенти вивчають одночасно англійську мову й німецьку, жоден зі студентів не вивчає одночасно німецьку й китайську, а кожен студент, який вивчає японську, вивчає також і китайську. Яке з наведених нижче тверджень логічно випливає з тверджень декана?

А Деякі студенти, які вивчають англійську мову, не вивчають японської. **Б** Жоден зі студентів, які вивчають англійську мову, не вивчає китайську. **В** Деякі студенти вивчають німецьку мову, але не вивчають англійської. **Г** Деякі студенти, які вивчають англійську мову, вивчають японську мову. **Д** Жоден зі студентів не вивчає одночасно трьох мов.

Закодуємо засновки 1) \exists (англійську*німецьку); 2) німецьку \rightarrow \sim китайську; 3) японську \rightarrow китайську. У наведеному прикладі маємо прогресивний полісилогізм, висновок якого слідує за правилами 2 фігури категоричного

силіогізму. Продемонструємо розв'язання цього завдання на основі кодування. Із засновків: 2) німецьку $\rightarrow \sim$ китайську; 3) японську \rightarrow китайську впливає висновок японську $\rightarrow \sim$ німецьку, який стає засновком для силіогізму: японську $\rightarrow \sim$ німецьку. 1) \exists (англійську*німецьку) і отримуємо висновок \exists (англійську* \sim японську). Правильна відповідь **A**, яку отримали на основі кодування, що вочевидь економить час і спрощує розв'язання завдання.

Для розв'язання тестових завдань, окрім кодування, рекомендується використовувати наочні (графічні) методи, які в результаті візуалізації створюють графічний образ аналізованої інформації і демонструють наявність закономірностей у вихідних даних. Графічні методи аналізу інформації дозволяють вийти за рамки шаблонів, «намалювати» схеми за наявними даними і на їх основі «побачити» рішення, тим самим не втрачаючи зайвого часу, отримати правильний результат шляхом візуалізації. Використання кодування і графічних методів дає найкращий результат. Як приклад використання кодування й наочних методів розв'язання тестових завдань розгляньмо наступне завдання [17].

Прокурор: Слідством встановлено, що злочину передували чотири події X, Y, Z, V, і виявлено групу осіб, підозрюваних у цьому злочині. У результаті слідчих дій було також встановлено, що жоден із підозрюваних, який не був учасником події X, не був і учасником події Y, а всі учасники події V були учасниками події Z, а також що серед учасників події X не було учасників події Z. Істинність якого твердження логічно випливає з наведеної інформації прокурора?

A Жоден із підозрюваних не був учасником події V й події X. **Б** Деякі підозрювані брали участь у події Z, однак не брали участі в події V. **В** Деякі підозрювані брали участь у події X, однак не брали участі в події Y. **Г** Деякі підозрювані брали участь принаймні в трьох із подій X, Y, Z, V. **Д** Деякі підозрювані брали участь тільки в одній із подій X, Y, Z, V.

Закодуємо надану інформацію. $\sim X \rightarrow \sim Y$, $V \rightarrow Z$, $X \rightarrow \sim Z$. Використовуємо закон контрапозиції для першого судження, щоб позбутись заперечення: $Y \rightarrow X$. Якщо зобразити ці відношення на діаграмах Ейлера (рис.1, рис. 2), то рішення завдання стає очевидним: відповідь **A** $V \rightarrow \sim X$.

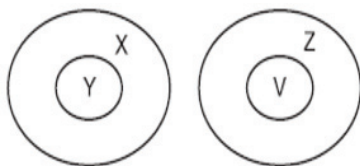

Рис. 1

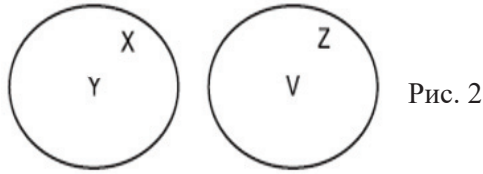

Рис. 2

Використання методів теорії ймовірностей і знання її основних формул дають можливість шляхом елементарних обчислень дійти правильного висновку в умовах дефіциту часу. Як приклад розгляньмо наступне завдання з зошити ТЗНПК [17].

Ситуація. На виставці квітів нові сорти орхідей призначили оцінювати суддю Квітка, хоча він і спеціалізується на оцінюванні тюльпанів. Оскільки Квітко погано розуміється на орхідеях, то свої оцінки він виставляє, користуючись не «Квітникарським кодексом», а правилами, які сам установив. Шкала оцінок, яку використовує суддя Квітко, п'ятибальна: А, В, С, D, Е, де А – найвища оцінка, а Е – найнижча. Йому потрібно оцінити за цією шкалою п'ять нових сортів орхідей: О1, О2, О3, О4 та О5.

1. Скількома різними способами суддя Квітко може розставити оцінки так, щоб жодні два сорти орхідей не отримали одну й ту саму оцінку?

А 32. Б 60. В 64. Г 100. Д 120.

Кількість перестановок без повторень з n елементів $P_n = N!$ У нашому випадку $N = 5$, отже кількість способів дорівнює $5! = 120$.

2. Скількома різними способами суддя Квітко може розставити оцінки так, щоб жодні два сорти орхідей не отримали одну й ту саму оцінку, а крім того, сорт О1 отримав більш високу оцінку, ніж сорт О2?

А 32. Б 60. В 64. Г 100. Д 120.

Якщо О1 отримає оцінку А, то маємо $4!$ способів, якщо О1 отримає оцінку В, то маємо $3 \cdot 3!$, якщо О1 отримає оцінку С, то маємо $2 \cdot 3!$ способів, якщо О1 отримає оцінку D, то маємо $3!$ способів. Отже, при заданих умовах кількість способів: $4! + 3 \cdot 3! + 2 \cdot 3! + 3! = 24 + 18 + 12 + 6 = 60$.

3. Скількома різними способами суддя Квітко може розставити оцінки так, щоб усі п'ять сортів орхідей отримали найвищі оцінки – А та В?

А 32. Б 60. В 64. Г 100. Д 120.

За умови використання лише двох оцінок для 5 сортів отримуємо $2^5 = 32$ способів.

Для узагальнення методик розв'язання тестових завдань виділимо їх основні види (таблиця).

Компоненти тесту	Види завдань	Методика розв'язання
Вербально-комунікативний	<ul style="list-style-type: none"> • відновлення висловлювань; • аналогії; • проведення міркувань (істинність – хибність); • силогізми; • доведення і спростування; • послаблення / підсилення аргументації; • розуміння прочитаного і правила висновку. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Закодувати вихідну інформацію. 2. За потреби відновити відсутню інформацію, для чого з'ясувати структуру умовиводу, привести умовивід до стандартної форми, перевірити структуру на відповідність до правил логіки. 3. Обрати метод вирішення завдання (графічний, табличний, за допомогою числень, шляхом перетворення класичних формул, використання основних формул комбінаторики тощо).
Логіко-аналітичний	<ul style="list-style-type: none"> • Розташування; • логічні послідовності; • висновки з діаграм; • висновки з таблиць; • основні формули комбінаторики 	<ol style="list-style-type: none"> 4. Виконати аналіз і оцінку отриманих формальних моделей на відповідність до умов завдання. 5. Якщо отриманий результат відповідає умовам, то обираємо даний варіант рішення, якщо ні, то повертаємось на крок 1.

Висновки. Оптимальною технікою розв'язання завдань тесту на загальні компетентності є така, що ґрунтується на основі логічного підходу й націлена на розвиток практичних навичок мислити та приймати рішення. Для формування загальних компетентностей для гуманітарних спеціальностей важливим є вивчення дисциплін логічного циклу, у межах яких закладаються важливі для особи здатності мислити вербальними й знаково-символічними образами, оперувати логічними категоріями, структурувати інформацію, здійснювати основні мисленнєві операції тощо. З метою розроблення єдиної техніки розв'язання завдань тесту на загальні компетентності доцільно використовувати умовний термін «практична логіка».

ЛІТЕРАТУРА

1. Про затвердження Програми тесту загальної навчальної компетентності єдиного фахового вступного випробування : наказ М-ва освіти і науки України

- від 11.02.2022 № 158. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0158729-22#Text> (дата звернення: 30.05.2024).
2. Вакуленко Т. С. Світовий досвід використання тестів здатностей при вступі до ВНЗ. *Вивчаємо українську мову та літературу* : наук.-метод. журн. 2012. № 12 (304). С. 35–37.
 3. Ляшенко О. І., Раков С. А. Тест загальної навчальної компетентності: основні засади і результати пілотування. *Педагогіка і психологія*. 2012. № 2. С. 27–35.
 4. Ляшенко О. Тест загальної навчальної компетентності: новий погляд на стару проблему. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини*. 2015. Вип. 2 (2). С. 245–251. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudru_2015_2\(2\)_31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudru_2015_2(2)_31) (дата звернення: 30.05.2024).
 5. Раков С. А., Терещенко В. М. Тест загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК) як блок єдиного фахового вступного випробування (ЄФВВ) у системі вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти за спеціальностями 081 «Право» та 293 «Міжнародне право». Інформаційні матеріали. Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2019/2019/09/njtznpkbukletrozshireny2019ukr1.pdf> (дата звернення: 30.05.2024).
 6. Раков С., Терещенко В. Впровадження тесту загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК) як спосіб підвищення ефективності та справедливості відбору вступників на магістерські програми за спеціальностями 081 «Право». *Право України*. 2017. № 10. С. 120–129.
 7. Рябовол Л. Т. Тестування загальної навчальної правничої компетентності (ТЗНПК): деякі дискусійні аспекти проблеми». *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 340–345.
 8. Качурова С., Невельська-Гордєєва О. Логіко-методичний аналіз завдань ТЗНПК. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2017. № 4. С. 128–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2017_4_13 (дата звернення: 30.05.2024).
 9. Матюшина І. І. Магістерський тест навчальної компетентності Versus. Тест загальної навчальної правничої компетентності: порівняльна характеристика. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права)* : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 черв. 2022 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видав. дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 28–30.
 10. Павленко Ж. О. Логіка: практикум з розв'язання тестів на загальні компетентності : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 268 с.
 11. Юркевич О. М., Павленко Ж. О. Підготовка до складання ТЗНПК в завданнях та рішеннях: логічний підхід : навч. посіб. Вид. 4-те, доповн. та переробл. Харків : Контраст, 2022. 236 с.
 12. Тягло О. Досвід засвоєння критичного мислення в українській вищій школі. *Філософія освіти*. 2017. № 2 (21). С. 240–257. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/29290> (дата звернення: 30.05.2024).

13. Щербина О. Ю. Логічне моделювання та юридична аргументація. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. Політологія*. 2014. Вип. 1. С. 50–53.
14. Yurkevych O. M., Pavlenko Zh. O. General educational legal competency tests: logical-methodological instruments and e-course for entrance tests preparation. *Information Technologies and Learning Tools*. 2021. Vol. 83, №3. P. 314–323. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3518/1812> (дата звернення: 30.05.2024).
15. Yurkevych O. M., Pavlenko Zh. O. Testing of general educational competencies in higher education: logical and methodological support. *Topical aspects of social science disciplines and innovative methods and technologies of their learning and teaching: scientific monograph*. Riga : Baltija Publishing, 2023. P. 468–481. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-315-6-22>.
16. Павленко Ж. О., Кликов О. І. Об'єкт аргументації в правовому контексті: основні концепції й підходи. *Вісник Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. Серія: філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр.* 2023. №2 (57). С. 106–119. doi: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.57.276666>.
17. ЗНО-ОНЛАЙН. ТЗНК. 2024. URL: <https://zno.osvita.ua/master/tznpk/> (дата звернення: 30.05.2024).

REFERENCES

1. Pro zatverdzhennia Prohramy testu zahalnoi navchalnoi kompetentnosti yedynoho fakhovoho vstupnogo vyprobuvannia: Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy vid 11.02.2022. №158. (2022). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0158729-22#Text>.
2. Vakulenko, TS. (2012). Svitovyi dosvid vykorystannia testiv zdatnosti pry vstupi do VNZ. *Vyvchajemo ukrainsku movu ta literaturu – We study the Ukrainian language and literature*, 12(304), 35–37 [in Ukrainian].
3. Liashenko, O. I., Rakov, S. A. (2012). Test zahalnoi navchalnoi kompetentnosti: osnovni zasady i rezultaty pilotuvannia. *Pedahohika i psykhohiia – Pedagogy and psychology*, 2, 27–35 [in Ukrainian].
4. Liashenko, O. (2015). Test zahalnoi navchalnoi kompetentnosti: novyi pohliad na staru problemu. *Zbirnyk naukovykh prats Umanskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Pavla Tychyny – Collection of scientific works of Uman State Pedagogical University named after Pavel Tychyna*, 2(2), 245–251. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2015_2\(2\)__31](http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpudpu_2015_2(2)__31) (data zvernennia: 30.05.2024) [in Ukrainian].
5. Rakov, S. A., Tereshchenko, V. M. (2019). Test zahalnoi navchalnoi pravnychoi kompetentnosti (TZNPK) yak blok yedynoho fakhovoho vstupnogo vyprobuvannia (IeFVV) u systemi vstupu na druhyi (mahisterskyi) riven vyshchoi osvity za spetsialnostiamy 081 «Pravo» ta 293 «Mizhnarodne pravo». *Informatsiini materialy*.

- Kyiv, URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/vstup-2019/2019/09/njtznpkbukletrozshireniy2019ukr1.pdf> [in Ukrainian].
6. Rakov, S., Tereshchenko, V. (2017). Vprovadzhenntia testu zahalnoi navchalnoi pravnychoi kompetentnosti (TZNPK) yak sposib pidvyshchennia efektyvnosti ta spravedlyvosti vidboru vstupnykiv na mahisterski prohramy za spetsialnostiamy 081 «Pravo». *Pravo Ukrainy – Law of Ukraine*, 10, 120–129 [in Ukrainian].
 7. Riabovol, L. T. (2018). Testuvannia zahalnoi navchalnoi pravnychoi kompetentnosti (TZNPK): deiaki dyskusiini aspekty problemy». *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of the Kyiv University of Law*, 2, 340–345 [in Ukrainian].
 8. Kachurova S., Nevelska-Hordieieva O. (2017). Lohiko-metodychnyi analiz zavdan TZNPK. *Visnyk Natsionalnoi akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 4, 128–142. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2017_4_13 [in Ukrainian].
 9. Matiushyna, I. I. (2022). Mahisterskyi test navchalnoi kompetentnosti Versus test zahalnoi navchalnoi pravnychoi kompetentnosti: porivnialna kharakterystyka. *Yevropeyskyi vybir Ukrainy, rozvytok nauky ta natsionalna bezpeka v realiiakh masshtabnoi viiskovoi ahresii ta hlobalnykh vyklykiv KhKhI stolittia (do 25-richchia Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia» ta 175-richchia Odeskoi shkoly prava): proceedings of the scientific and practical conference*. Odesa: Vydavnychiy dim «Helvetyka», T. 1, 28–30 [in Ukrainian].
 10. Pavlenko, Zh.O. (2024). Lohika: praktykum z rozviazannia testiv na zahalni kompetentnosti: navch. posib. Kyiv: Yurinkom Inter [in Ukrainian].
 11. Yurkevych, O. M., Pavlenko, Zh.O. (2022). Pidhotovka do skladannia TZNPK v zavdanniah ta rishenniakh: lohichnyi pidkhid: Navchalnyi posibnyk. Vydannia chetverte, dopovnene ta pereroblene. Kharkiv: Kontrast [in Ukrainian].
 12. Tiahlo, O. (2017). Dosvid zasvoiennia krytychnoho myslennia v ukrainskii vyshchii shkoli. *Filosofii osvity – Philosophy of education*, 2(21), 240–257. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/29290> [in Ukrainian].
 13. Shcherbyna, O. Yu. (2014). Lohichne modeliuvannia ta yurydychna arhumentatsiia. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Filosofii. Politolohiia – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. Philosophy. Politicalology*, 1, 50–53 [in Ukrainian].
 14. Yurkevych, O. M., Pavlenko, Zh.O. (2021). General educational legal competency tests: logical-methodological instruments and e-course for entrance tests preparation. *Information Technologies and Learning Tools*, 83(3), 314–323. URL: <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3518/1812>.
 15. Yurkevych, O. M., Pavlenko, Zh.O. (2023). Testing of general educational competencies in higher education: logical and methodological support. *Topical aspects of social science disciplines and innovative methods and technologies of their learning and teaching: scientific monograph*. Riga: Baltija Publishing, 468–481. doi: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-315-6-22>.
 16. Pavlenko Zh. O., Klykov O. I. (2023). Ob'iekt arhumentatsii v pravovomu konteksti: osnovni kontseptsii y pidkhody. *Visnyk Natsionalnoho yurydychnoho universytetu*

imeni Yaroslava Mudroho. Serii: filosofii, filosofia prava, politolohiia, sotsiolohiia – Bulletin of the Yaroslav Mudryi National Law University. Series: Philosophy, Philosophy of Law, Political science, Sociology, 2(57), 106–119. doi: <https://doi.org/10.21564/2663-5704.57.276666> [in Ukrainian].

17. ZNO-ONLAIN. TZNK (2024). URL: <https://zno.osvita.ua/master/tznk/> [in Ukrainian].

Pavlenko Zhanna Oleksandrivna, Candidate of Legal Sciences, Associate Professor of the Department of Philosophy Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

Klykov Oleksandr Ihorovych, graduate student of the Department of Philosophy Yaroslav Mudryi National Law University, Kharkiv, Ukraine

LOGICAL STYLE OF ANALYSIS OF TEXT AND OTHER INFORMATION FOR SOLVING TESTS ON GENERAL COMPETENCES

The article substantiates the effectiveness of using the logical style of analyzing text and other information for solving test tasks in conditions of time shortage. For this, a general classification of tasks was carried out, visual and other methods of their solution were selected, a generalized solution method based on the coding of available information, analysis and comparison of logical structures to identify contradictions, violations of completeness and integrity, etc.

Keywords: *test of general competences, test of general educational legal competences, logical methodology, educational disciplines of the logical cycle, practical logic.*

